INFORMATICS DEVELOPMENT AGENCY
Digitally signed by INFORMATICS DEVELOPMENT AGENCY
Date: 2020.05.05 09:30:14 EEST
Reason:
Location: Athens

Υπουργείο Εσωτερικών
ΑΠ:27162
04/05/20

ΕΞ.-ΕΠΕΙΓΟΝ
ΜΟΝΟΝ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γ Ε Ν Ι Κ Η Δ Ι Ε Υ Θ Υ Ν Σ Η
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ &
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας : 10183 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : 213 136 1034
213 136 1257

Αθήνα, 4 Μαΐου 2020

Α.Π.: 27162

ΠΡΟΣ:

Ληξιαρχεία της χώρας
(διαμέσω των Δήμων)

Εγκύκλιος : 109/2020
ΘΕΜΑ: Τροποποιήσεις ληξιαρχικής νομοθεσίας.
Σχετ.: Διατάξεις Κεφαλαίου Γ'του Ν.4674/2020 (ΦΕΚ 53/Α/11-03-2020).

Σας γνωρίζουμε ότι την 11.3.2020, στο υπ' αριθμ. Α' 53 Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, δημοσιεύθηκε ο ν. 4674/2020 του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο «Στρατηγική αναπτυξιακή πολιτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», ο οποίος στο Κεφάλαιο Γ' περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν σε τροποποιήσεις της ληξιαρχικής νομοθεσίας.

Αναλυτικά οι τροποποιήσεις που εισήγαγε ο νέος νόμος είναι οι εξής:

Α. Η παράγραφος 3 του άρθρου 8 του ν. 344/1976 περί ληξιαρχικών βιβλίων αντικαταστάθηκε από το άρθρο 27 και πλέον έχει ως εξής: « 3. Ληξιαρχικό βιβλίο συνιστά σύνολο ενυπόγραφων εκ μέρους των δηλούντων και του ληξιάρχου εκτυπώσεων των ληξιαρχικών πράξεων του ίδιου τύπου κατ'έτος, οι οποίες καταχωρίζονται στο Πληροφοριακό Σύστημα και έχουν ως αντικείμενο τη βεβαίωση γέννησης, γάμου ή θανάτου φυσικού προσώπου, την ισχύ της συμφωνίας προσώπων που κατάρτισαν σύμφωνο συμβίωσης, τη μεταβολή του περιεχομένου ή τη διόρθωση τέτοιων ληξιαρχικών πράξεων. Τα ανωτέρω βιβλία κλείνονται κατ'έτος και κατά ορισμένο αριθμό, ο οποίος καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και ακολουθούν την αρίθμηση του Πληροφοριακού Συστήματος του άρθρου 8 Α, όπως ισχύει, και υπογράφονται από τον κατά τόπο

αρμόδιο Ειρηνοδίκη. Σε κάθε περίπτωση, οι ληξιαρχικές πράξεις του ίδιου τύπου κλείνονται κατ'έτος ακόμα και εάν δεν συμπληρώνεται ο προαναφερθείς καθορισμένος αριθμός.»

Περαιτέρω, οι παράγραφοι 5 και 7 του άρθρου 8 καταργούνται και η παράγραφος 6 αναριθμείται σε παράγραφο 5. Η αναριθμούμενη παράγραφος του άρθρου 8 αντικαθίσταται ως εξής: « 5. Η βιβλιοδέτηση των ενυπόγραφων εκ μέρους των δηλούντων και των ληξιάρχων εκτυπώσεων των καταχωρισμένων στο Πληροφοριακό Σύστημα ληξιαρχικών πράξεων, βαρύνει τον προϋπολογσμό των δήμων.»

Β. Το άρθρο 13 του ν. 344/1976 περί διόρθωσης στοιχείων ληξιαρχικών πράξεων, αντικαταστάθηκε από το άρθρο 28 και πλέον έχει ως εξής: «1. Για τη διόρθωση ληξιαρχικής πράξης απαιτείται τελεσίδικη δικαστική απόφαση. 2. Σφάλματα, παρεισφρήσαντα σε ληξιαρχική πράξη, μη αφορώντα στον τόπο, ημέρα, μήνα, έτος και ώρα τέλεσής τους στην πράξη βεβαιουμένου γεγονότος και εφόσον δεν αποδίδονται σε δόλο των συμπραξάντων την πράξη, δύνανται να διορθωθούν επίσης και μετά από άδεια του Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή, όπου δεν εδρεύει Εισαγγελέας, του Ειρηνοδίκη, η οποία παρέχεται μετά από έρευνα και εξακρίβωση των πραγματικών στοιχείων, κατόπιν αίτησης παντός έχοντος έννομο συμφέρον. 3.Σφάλματα, παρεισφρήσαντα σε ληξιαρχική πράξη προφανώς εκ παραδρομής, μπορούν να διορθωθούν και άνευ αδείας του Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Ειρηνοδίκη, από τον αρμόδιο ληξίαρχο, μετά από προηγούμενη από αυτόν έρευνα και εξακρίβωση των πραγματικών στοιχείων, κατόπιν αιτήσεως παντός έχοντος έννομο συμφέρον.».

Επισημαίνεται ότι πλέον εκ του νόμου σας παρέχεται η δυνατότητα διόρθωσης σφαλμάτων τα οποία εκ παραδρομής έχουν παρεισφρήσει στη ληξιαρχική πράξη, εφόσον προφανώς διαπιστώσετε κατόπιν ελέγχου ότι συντρέχει μια τέτοια περίπτωση – και όχι μόνο τα αφορώντα στον τονισμό, γραμματικούς ή φθογγολογικούς κανόνες όπως ίσχυε μέχρι πριν τη δημοσίευση του νόμου.

Εισαγγελικές παραγγελίες νομιμοποιείσθε να αιτείσθε μόνο στην περίπτωση σφαλμάτων που δεν αφορούν στον τόπο, ημέρα, μήνα, έτος και ώρα τέλεσης του ληξιαρχικού γεγονότος και εφόσον δεν αποδίδονται σε δόλο των συμπραξάντων την πράξη.

Σημειώνεται ότι το Υπουργείο Εσωτερικών προέβη στις ως άνω ρυθμίσεις προς ικανοποίηση και σχετικών αιτημάτων προερχόμενων από αρμόδιες Δημοτικές Υπηρεσίες Ληξιαρχείου. Εντούτοις, καίτοι ο νόμος ισχύει ήδη από τη δημοσίευσή του, ήτοι από την 11η Μαρτίου 2020, έχει παρατηρηθεί σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως προκύπτει από ενημέρωση που μας παρείχαν οι αρμόδιες Εισαγγελικές Αρχές, μη συμμόρφωση με το περιεχόμενο των νέων διατάξεων. Συνεπώς,

προς αποφυγήν ασκήσεως πειθαρχικών ή/και ποινικών ελέγχων, εφιστούμε την προσοχή των αρμοδίων ληξιαρχικών υπηρεσιών στην άμεση και εφεξής συμμόρφωση προς τις διατάξεις του νέου νόμου.

Προς διευκόλυνσή σας παρατίθενται οι συνηθέστερες περιπτώσεις καθώς και ενδεικτικά παραδείγματα εκ παραδρομής σφαλμάτων τα οποία πλέον δύνανται να διορθώνουν οι ληξίαρχοι, άνευ εισαγγελικής εντολής:

- Η εσφαλμένη καταχώριση στοιχείων από τους υπαλλήλους του ληξιαρχείου (αντιγραφικά λάθη), η οποία προκύπτει όμως από το αρχείο που διατηρεί το ληξιαρχείο, από την υφιστάμενη δημοτολογική κατάσταση του πολίτη αλλά και από τα επίσημα νομιμοποιητικά έγγραφα που προσκομίζει ο ίδιος (ταυτότητα, διαβατήριο, άδεια παραμονής)

  Παραδείγματα:

  1) Σε ληξιαρχική πράξης γέννησης – πριν την ισχύ της ψηφιακής δήλωσης γέννησης – ο υπάλληλος του Ληξιαρχείου αποτύπωσε το φύλο του τέκνου ως «θήλυ» αντί του ορθού «άρρεν», ή την ημερομηνία γέννησης ως 15/11/2019 αντί της ορθής 20/11/2019 και αυτό προκύπτει από το πιστοποιητικό του μαιευτηρίου. Προφανώς αυτά τα σφάλματα που παρατίθενται είναι ενδεικτικά προκειμένου να γίνει αντιληπτό το πνεύμα της διάταξης και η έννοια του αντιγραφικού λάθους.
  2) Σε ληξιαρχική πράξη γέννησης, ως επώνυμο της μητέρας του τέκνου αποτυπώνεται μόνο το πατρικό της ενώ από την δημοτολογική της κατάσταση και την ταυτότητά της προκύπτει ότι έχει προσθέσει και το επώνυμο του συζύγου.
  3) Σε ληξιαρχική πράξη θανάτου, ο θανών αναφέρεται ως έγγαμος κατά το χρόνο θανάτου του ενώ στην πραγματικότητα, από την δημοτολογική του κατάσταση προκύπτει αβίαστα ότι ήταν διαζευγμένος.

- Σφάλματα τα οποία παρεισέφρησαν στην πράξη λόγω λανθασμένης ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων του οικογενειακού δικαίου από τον υπάλληλο του ληξιαρχείου ή λόγω άγνοιας νόμου του διοικούμενου.

  Παραδείγματα:

1) Σε ληξιαρχική πράξη γέννησης ως επώνυμο τέκνου δηλώθηκε μόνο το πατρικό ενώ υφίστατο ήδη ληξιαρχική πράξη γάμου η οποία περιείχε προσδιορισμό επωνύμου τέκνων διαφορετικό από το επώνυμο που έλαβε εντέλει το τέκνο με τη ληξιαρχική πράξη γέννησής του.
2) Σε ληξιαρχική πράξη γέννησης το τέκνο εσφαλμένως καταχωρίσθηκε ως «εκτός γάμου» ενώ κατά τη γέννησή του συνέτρεχε το τεκμήριο πατρότητας των 300 ημερών από το αμετάκλητο του διαζυγίου της μητέρας του και η τελευταία δεν είχε συνάψει γάμο ή σύμφωνο συμβίωσης σε αυτό το διάστημα.

Ευνόητο είναι ότι και στις ανωτέρω ενδεικτικές περιπτώσεις απαιτείται η προσκόμιση ή αυτεπάγγελτη αναζήτηση δημόσιων εγγράφων όπως ληξιαρχική πράξη γάμου, πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης κλπ προκειμένου να αποδειχθεί ότι πράγματι υπήρξε λανθασμένη εφαρμογή του νόμου από τον υπάλληλο ή άγνοια νόμου από τον πολίτη. Επισημαίνεται δε ότι κατά το πνεύμα των διατάξεων του νέου νόμου η διοίκηση δεν λειτουργεί τιμωρητικά ακόμα και όταν οι αβλεψίες και τα σφάλματα οφείλονται στον πολίτη, πράγμα που συμβαίνει ουκ ολίγες φορές όπως πολύ καλά γνωρίζετε.

- Σφάλματα που παρεισέφρησαν στην πράξη λόγω λανθασμένης ερμηνείας και εφαρμογής των διατάξεων του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.

Ένα από τα πλέον συνήθη σφάλματα των Ληξιαρχείων αλλά και των Δημοτολογίων είναι σε περιπτώσεις γάμου μεταξύ προσώπων μη εχόντων την ελληνική ιθαγένεια ή μικτών γάμων (δηλαδή μεταξύ Ελλήνων πολιτών και αλλοδαπών), καθόσον συχνά στις περιπτώσεις αυτές δεν λαμβάνουν υπόψη τις διατάξεις του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου και εφαρμόζουν σε όλες τις περιπτώσεις το ελληνικό δίκαιο.

Στο άρθρο 14 του Αστικού Κώδικα ορίζεται ότι «Οι προσωπικές σχέσεις των συζύγων ρυθμίζονται κατά σειρά: 1. από το δίκαιο της τελευταίας κατά τη διάρκεια του γάμου κοινής ιθαγένειάς τους, εφόσον ο ένας τη διατηρεί. 2. από το δίκαιο της τελευταίας κατά τη διάρκεια του γάμου κοινής συνήθους διαμονής τους. 3. από το δίκαιο με το οποίο οι σύζυγοι συνδέονται στενότερα».

Συνεπώς τα σφάλματα τα οποία προέρχονται από εσφαλμένη ερμηνεία από πλευράς των Ληξιαρχείων της ως άνω διάταξης αλλά και εν γένει των διατάξεων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, θα διορθώνονται από τον ίδιο το Ληξίαρχο.

- Σφάλματα που αφορούν τονισμό, φθογγολογικούς και συντακτικούς κανόνες.

Παράδειγμα:

Ληξιαρχική πράξη γέννησης ενδιαφερομένου όπου στη δική του ληξιαρχική πράξη η μητέρα του αναγράφεται ως ΒΟΡΡΕ , στη ληξιαρχική πράξη γάμου της αναγράφεται ως ΒΟΡΕ και στη ληξιαρχική πράξη γέννησης της ως ΒΩΡΡΕ.

Για τους Έλληνες υπηκόους οι διορθώσεις θα πραγματοποιούνται βάσει της δημοτολογικής τους κατάστασης και της ταυτότητάς τους. Για τους αλλοδαπούς, τα στοιχεία τους τα οποία έχουν λανθασμένα καταχωρισθεί ή αποδοθεί στα ελληνικά, θα διορθώνονται βάσει πιστοποιητικού γεννήσεως από τη χώρα προέλευσής τους νομίμως επικυρωμένο και μεταφρασμένο, διαβατηρίου, άδειας παραμονής (εφόσον συνάδει με τα ως άνω περιγραφόμενα) καθώς και δικής τους υπεύθυνης δήλωσης ως προς την απόδοση των στοιχείων τους στα ελληνικά. Οι διορθώσεις οφείλουν να είναι οι ίδιες σε όλες τις πράξεις που τους αφορούν.

Στις περιπτώσεις που εκδοθεί απόφαση κτήσης ελληνικής ιθαγένειας, δύνασθε να διορθώσετε τυχόν αναντιστοιχίες στα στοιχεία του προσώπου όπως αυτά είχαν αποτυπωθεί στη ληξιαρχική πράξη πριν του αποδοθεί η ιθαγένεια με γνώμονα φυσικά τη συμφωνία με αυτά που ορίζει η απόφαση της ιθαγένειας.

- Σφάλματα που προέκυψαν λόγω λανθασμένων ενεργειών του υπαλλήλου – χρήστη στο Πληροφοριακό Σύστημα Μητρώο Πολιτών.
- Σφάλματα που προέκυψαν κατά την μετάπτωση / ψηφιοποίηση των ληξιαρχικών πράξεων.
- Συμπλήρωση ελλιπών στοιχείων στην πράξη βάσει της δημοτολογικής κατάστασης του πολίτη και της ταυτότητάς του.

Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω περιπτωσιολογία είναι απολύτως ενδεικτική και επαφίεται στην δική σας κρίση, κατά την διενέργεια του ελέγχου νομιμότητας με τον οποίο εκ του νόμου είστε επιφορτισμένοι, όπως εξετάζετε ανά περίπτωση τα σφάλματα τα οποία δύνασθε να διορθώσετε άνευ εισαγγελικής εντολής.

Γ. Επιπρόσθετα, στο άρθρο 34 του ν. 4674/2020 ορίζεται ότι «η διάταξη του άρθρου 1505 του Αστικού Κώδικα (περί του αμετακλήτου της δήλωσης των γονέων για το επώνυμο του τέκνου) δεν εμποδίζει την μεταβολή του επωνύμου του τέκνου κατ'εφαρμογή της διοικητικής διαδικασίας που προβλέπεται στο ν.δ. 2573/1953 (Α' 241), εφόσον συντρέχουν σοβαροί επιγενόμενοι λόγοι που δικαιολογούν τη μεταβολή αυτή.».

Όπως περιγράφεται στην οικεία αιτιολογική έκθεση, η εν λόγω νομοθετική παρέμβαση κρίθηκε επιβεβλημένη λόγω της σφοδρής αντίστασης της Διοίκησης να εφαρμόσει τις προρρηθείσες διατάξεις, αλλά και προς συμμόρφωση σε δικαστικές αποφάσεις (ενδεικτικά, ΣΤΕ Δ' Τμήμα 962/2011, 1852/2016, 530/2018, 1913/2019 κ.α.).

Με τη θέσπιση του εν λόγω πλαισίου επιλύεται οριστικά ένα χρόνιο πρόβλημα, που καίτοι είχε ρυθμισθεί νομοθετικά εδώ και δεκαετίες, δεν ετύγχανε εφαρμογής εξαιτίας μιας ανεπίτρεπτα στρεβλής διοικητικής πρακτικής, που προκαλούσε αναίτια ταλαιπωρία στον πολίτη και άσκοπο φόρτο εργασίας στις Δικαστικές Αρχές, καταστρατηγώντας τις αρχές της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου.

Για την εφαρμογή της διαδικασίας της διοικητικής αλλαγής επωνύμου ισχύουν οι οδηγίες που σας έχουν παρασχεθεί με το κεφάλαιο Γ' της υπ' αριθμ. Φ. 42301/13706 από 27.7.1995 Εγκυκλίου του Υπουργείου μας. Λοιπές εγκύκλιοι της Υπηρεσίας μας καθώς και έγγραφες απόψεις που ρύθμιζαν με διαφορετικό τρόπο το ήδη ρυθμισθέν νομοθετικά ζήτημα της αλλαγής επωνύμου, παύουν να ισχύουν από λήψεως της παρούσας.

Δ. Το άρθρο 49 του ν. 344/1976 περί κυρώσεων σε περίπτωση παράλειψης δήλωσης ληξιαρχικών γεγονότων αντικαταστάθηκε από το άρθρο 33 το οποίο έχει ως εξής: « 1. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης δήλωσης, ο υπόχρεος για τη δήλωση του κατά περίπτωση ληξιαρχικού γεγονότος καταθέτει μαζί με την αίτησή του παράβολο δημοσίου τριάντα (30) ευρώ, εάν η δήλωση γίνει μετά την παρέλευση της κατά τα άρθρα 14 παράγραφος 1, 20 παράγραφος 1 και 29 παράγραφος 1 μηνιαίας, δεκαήμερης και σαρανταήμερης προθεσμίας αντιστοίχως, και εξήντα (60) ευρώ, εάν η δήλωση γίνει μετά την παρέλευση ενενήντα ημερών από τότε που συνέβη το γεγονός. 2. Εφόσον υπόχρεοι προς δήλωση είναι περισσότεροι, η δήλωση κάποιου εξ αυτών απαλλάσσει τους λοιπούς. 3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος καταβολής των προστίμων από τους υπόχρεους προς δήλωση ληξιαρχικών

γεγονότων. Με όμοια απόφαση δύνανται να αναπροσαρμόζονται τα ποσά των παραβόλων της παραγράφου 1.»

Αναφορικά με την προβλεπόμενη στην παράγραφο 3 ΚΥΑ, σας γνωρίζουμε ότι το προσεχές διάστημα θα αναρτηθεί στο επίσημο διαδικτυακό τόπο του Υπουργείο Εσωτερικών και θα μπορείτε να λάβετε γνώση αυτής.

Τέλος, σας ενημερώνουμε ότι στο άρθρο 24 παράγραφος 1 της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου με θέμα "*Κατεπείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της ανάγκης περιορισμού της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19*", που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ. Α' 64/14.3.2020) ορίζεται ρητά ότι « εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος εμφάνισης και διασποράς του κορωνοϊού COVID – 19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει του έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, αναστέλλεται η επιβολή διοικητικών κυρώσεων που προβλέπονται στο ν. 344/1976 (Α' 143).

Συνεπώς, για όσο διάστημα διαρκούν τα περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της πανδημίας, δεν νομιμοποιείσθε να επιβάλλετε τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο Ληξιαρχικό Νόμο.

Ο Υφυπουργός Εσωτερικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ :

1. ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ
(με την παράκληση για την κοινοποίηση στους κκ. Προέδρους των Πολιτικών Δικαστηρίων)
2. ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ
(με την παράκληση για την κοινοποίηση στις Εισαγγελίες της Χώρας)
3. Συνήγορος του Πολίτη
4. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

Γραφείο κ. Υπουργού Εσωτερικών

Γραφείο κ. Υπουργού Δικαιοσύνης

Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

Υπηρεσιακή Γραμματέα Υπουργείου Εσωτερικών

Γεν. Δ/ντή Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης